

Planiranje prostora u prirodi

Udruga VKE bavi se kreiranjem javnih površina igrališne namjene, a djeluje već nekoliko godina u Bolzanu u Italiji. Kako bi istražio razloge njezinog postojanja i ciljeve rada, Ferruccio Cremaschi razgovarao je s njezinim ravnateljem Robertom Pompermaierom.

FC: Kakvo je viđenje igre temelj vaših projekata?

RP: Slobodna igra mora biti i ostati jedna od najvažnijih svakodnevnih dječjih aktivnosti. Dok se zajedno igraju, djeca se uče koncentraciji, suradnji i rješavanju sukoba, postojanosti, uvažavanju i toleranciji drugih. To je važno jer pokret (ljudjanje, penjanje, trčanje, igranje skrivača i igre s loptom) stimulira kognitivni razvoj, senzorna iskustva (igra pijeskom, zemljom, vodom i zrakom) opuštaju, a iskustva u prirodi (kopanje, sadnja, briga o biljkama i ubiranje plodova) pomažu u razumijevanju života. Briga o vlastitom prostoru pomaže razvoju ličnosti.

FC: Što je u središtu pozornosti kad govorimo o igri na vanjskom prostoru?

RP: Termin 'prostor za akciju' preuzet je iz studije Baldoa Blinkerta provedene 1995. godine u Freiburgu, označava pristupačan i siguran prostor za djecu u dobi od 5 do 11 godina. To je prostor koji zadovoljava njihove organizacijske i kreativne sposobnosti. To je teritorij koji osigurava interakciju među vršnjacima. Kvaliteta prostora za aktivnosti od presudnog je utjecaja na dječji svakodnevni život. To je prije svega važno za slobodno vrijeme u popodnevnim satima. Karakteristike susjedstva i ulice u kojoj žive, bar što se tiče aktivnosti djece u slobodno vrijeme, znatno su važnije od njihove dobi, spola, obiteljskog podrijetla ili zanimanja i kulturne razine njihovih roditelja.

FC: Jeste li u dječjim stavovima zapazili različit odnos prema strukturiranom i nestrukturiranom prostoru?

RP: Naša cjelokupna aktivnost pod

VKE - Udruga za igrališta i rekreacijske zone Bolzana

VKE je udruga roditelja dobrovoljaca koja je osnovana u Bolzanu 1974. godine sa željom da se pokrene civilna inicijativa za ostvarivanje prava djece na igru na igralištima te da se unaprijedi kvaliteta života djece, mladih i njihovih obitelji. Ove smjernice su od početka do danas naša nit vodilja u radu.

Udruga je konstantno usmjerena na uspostavljanje 'sistemskog' odnosa sa svima onima koji se bave ovim i sličnim pitanjima. Razlog za ovo leži u uvjerenju da za postizanje cilja i održanje postignutog treba organizirana dalekosežna kampanja. Pored toga, ova aktivnost ima transverzalni karakter, povezuje razne sektore društvenog života i administracije, one među kojima često nema dijaloga, a koji jednostavno moraju surađivati inače gradovi i naselja nastavljaju i u budućnosti biti neprijatelji našoj djeci i mladima (još informacija potražite na: www.vke.it).

utjecajem je kontradiktornosti kojoj smo svjedoci: slobodna igra se može odvijati samo u slobodnom (s mogućnošću preoblikovanja) prostoru, a strukturirani prostori obično se ne mogu preoblikovati. S druge strane, sve više prisutna funkcionalizacija urbanog prostora od strane odraslih znači da su prostori za igru koji nisu jasno strukturirani stalno pod rizikom prenamjene. To se događa zato što ono što nije obilježeno jasno vidljivim obilježjima 'tipičnih' igrališta (*oprema*: tobogani, ljuljačke i pješčanici) odrasli ne vide kao igralište. Djeca, posebno ona iz urbanih sredina, gotovo uvijek provode slobodno vrijeme u društvu odraslih osoba. Usvojili su tu naviku i kao da im je teško osvojiti i/ili ponovno osvojiti otvorene prostore za igru. Pitanje je na koji način raditi na osnaživanju tih sposobnosti.

FC: Koji bi elementi trebali biti sastavni dio nekog igrališta da bi ono postalo djeci privlačno? Treba li to biti prostor koji je dio prirodnog ambijenta ili nešto što traži intervenciju čovjeka?

RP: Kad govorimo o odnosu prirodnog nasuprot umjetnome, mislim da je vrijedno spomenuti Güntera Beltziga, jednog od najpoznatijih dizajnera igrališta u Njemačkoj. Igrališta su monokulturalni namjenski prostori u kojima vrlo ograničen broj ljudi izvodi

vrlo ograničen, unaprijed predviđen sklop aktivnosti, u ograničenom, uskom prostoru koji se ne može prekomjerno upotrebljavati i oštetiti niti se jako zaprljati i koji ni na koji način ne remeti red u životima stanovnika u susjedstvu. Igrališta se također definiraju kao 'zamjenski prostori', budući da nude zamjenske aktivnosti, iskustva, avanture i oblike ponašanja koje u našim normalnim, svakodnevnim prostorima više nisu mogući. Na ovaj način igra u prirodi moguća je jedino ukoliko sama priroda nudi neograničena prostranstva ili ukoliko se uporaba prirodnih resursa unaprijed strogo vremenski ne ograniči. Evo jednog primjera: kad bi 500 djece provelo dio dana u šumi pored vrtića ili škole, za kratko vrijeme bi ova šuma postala pustinja. Zato je možda bolje u strukturiranim prostorima ponekad koristiti sintetičke materijale sa specifičnom namjenom. Oni dulje traju, mogu se bolje koristiti jer su zdraviji i ekološki prihvatljiviji nego prirodni materijali. Naša igrališta namijenjena pustolovinama su ruševine koje predstavljaju ostatke nekadašnje namjene i nikad ne mogu biti 'prirodno' prirodna. Planiranjem i organiziranjem ona moraju opet postati prirodna. Za prirodno pustolovno igralište moramo organizirati područja koja po svojim karakteristikama sličie prirodnim uvjetima s rubnim zonama koje nisu za korištenje.

FC: Koje su edukativne poruke temelj u planiranju igrališta?

RP: Ono što je najjednostavnije, često je i najkompliciranije: biti ponizno okrenut potrebama korisnika nastojeći ih u postojećim okolnostima što bolje zadovoljiti. Bilo koji vid samoreferiranja (kao planera, političara/administratora) može biti kontraproduktivan.

FC: Gdje je mjesto vaše udruge u europskom kontekstu?

RP: Prema broju članova smo iznimno brojni (preko 3000 članova i obitelji na 22 teritorijalne jedinice diljem provincije Bolzano), ali kao civilna inicijativa nismo bitno drukčiji od stotina ostalih koje već godinama djeluju ili će djelovati u budućnosti zalažući se za oživotvorenje dječjeg prava na igru u javnim i privatnim prostorima.

roberto.pompermaier@vke.it

